

uendelig store økonomiske Vanskeligheder, det gælder baade de store og de smaa Brug. Der har gennem den Tid, jeg har levet, været en Bestræbelse for at komme bort fra Fæsteforholdet over til Selveje, skønt Forholdet mange Steder har været det, at der ved Fæste var en langt lempeligere og billigere Afgift end ved de mange ligestillede Gaarde, som var Selveje. Men man vilde bort fra Fæste over til Selveje, og hvorfor? Fordi de vedkommende vilde sikre baade for sig selv og for deres Efterkommere det, de havde arbejdet paa, og dette Forhold, som man kan tale ilde om, om man vil, har utvivlsomt givet en økonomisk Bæreevne. Det vil man, naar man ser nøgternt paa Forholdene, ikke kunne afkræfte, og derfor er der ingen Grund til at forlade det Standpunkt, at Formen bør være Selveje, og gaa over til at skabe en anden Form, som man — det ser jeg meget vel — ikke kan komme over til, uden at man skal gennemføre en meget vidttrækkende Ekspropriationsbestemmelse. Det tager dette Lovforslag Sigte paa, og det vil jeg advare imod; i alt Fald vil jeg, saa længe som det er mig muligt, bekæmpe dette og kæmpe for, at Selvejeformen og ikke en Form paa Basis af de periodiske Omvurderinger bliver det almindelige.

Første Næstformand (K. M. Klausen): Folketingsmanden for Bornholm Amts 1ste Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.

Hauge: Det ærede Medlem fra Herning (Westergaard) udtalte, at det var hans Opfattelse, at de foreliggende Lovforslag kun paa ufyldstgørende Maade vil løse Jordspørgsmaalet, og for at raade Bod derpaa henviste han til, at der i Jylland laa 500 000 Tdr. Land Hede, som trængte til at blive opdyrket, og som var af saa god en Kvalitet, at man med stor Fordel kunde dyrke Jorden. Jeg giver det ærede Medlem min fulde Tilslutning til Tanken om at faa opdyrket al den Jord, der ligger hen som Hede, og som er tjenlig til Dyrkning, og jeg kan ogsaa yde min Tilslutning til Tanken om, at Staten tager denne Sag i sin Haand. Jeg kan saa meget bedre gøre det, som Socialdemokraterne for mange Aar tilbage her i Rigsdagen har rejst Krav om Tilskud fra Staten til at opdyrke de jyske Heder. Jeg tror, det var afdøde P. Knudsen, som først fra Socialdemokratiets Side stillede Forslag herom, og det ærede 2det Medlem for Hovedstaden (K. M. Klausen), som sidder her paa Formands-

pladsen, har taget den samme Sag op til Drøftelse gentagne Gange og stillet Forslag herom her i Rigsdagen. Men da Socialdemokraterne først fremdrog dette Spørgsmaal og krævede, at Staten skulde træde til for at faa Hederne opdyrket, mødte de ikke blot Modstand, men Haan; man fandt, det var noget ganske urimeligt og noget, som kun ukyndige Københavnerne kunde fatte Tanke om. Det glæder mig i allerhøjeste Grad, at det ærede Medlem fra Herning, som jo ikke kan afvises med en Bemærkning om Ukyndighed paa det Omraade, nu stiller sig paa det samme Standpunkt som det, paa hvilket Socialdemokraterne gennem mange Aar har stillet sig; at Samfundet for at faa de jyske Heder opdyrket burde træde til med langt større Beløb, end der hidtil er ydet.

Hvis der endnu er Tid, vil jeg gerne gøre en Bemærkning til det ærede Medlem fra Give (N. C. Jensen), som til Støtte for de Bemærkninger, han havde gjort vedrørende Omkostningerne, anførte de Tal, jeg havde nævnt, og i Tilslutning til, hvad jeg havde sagt, udtalte, at de Tal ikke var for høje. Derom er det ærede Medlem og jeg altsaa enige, men jeg tror, der foreligger en Misforstaaelse fra hans Side, idet jeg ikke har anført disse Tal som et Bevis paa, hvad det efter Lovforslagene vil koste at faa oprettet Husmandsbrug. Jeg har sagt, at hvis en Privatmand i Øjeblikket vilde oprette et selvstændigt Hjem, købe Jord, bygge derpaa og anskaffe Besætning og Redskaber, vilde det koste saa meget — jeg tror, jeg nævnedes Tallet 28 000. Jeg anførte dette som Bevis paa de Vanskeligheder, den private Mand stod overfor, naar han skulde danne sig et selvstændigt Hjem ude paa Landet; men jeg mener rigtignok, at det skulde blive billigere — hvor meget billigere, tør jeg ikke have nogen Mening om, men adskilligt billigere — at skaffe Hjem til Veje, naar Staten træder til. Under alle Omstændigheder er det min Opfattelse, at den eneste Mulighed, man, som Forholdene er nu, overhovedet har for at faa oprettet nye Hjem paa Landet, er den, at Staten træder til og hjælper dem, som trænger til at komme i Besiddelse af selvstændige Brug. Jeg tror ikke, der er nogen Uoverensstemmelse mellem de Udtalelser, jeg fremførte, og de Bemærkninger, det ærede Medlem fra Lejre (N. Frederiksen) gjorde.

Første Næstformand (K. M. Klausen): Folketingsmanden for Vejle Amts 4de Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.